
Prof. Tadeusz Luty: Ve hře „Univerzity-byznys-výzkum“ má každý z herců jiné ohnisko vidění

Prof. Tadeusz Luty: Ve hře „Univerzity-byznys-výzkum“ má každý z herců jiné ohnisko vidění

„Jsme velmi dobří v proměně peněz na výzkum, ale velmi špatní v tom, jak přeměnit výzkum na peníze,“ říká bývalý rektor Vysoké školy technologické ve Wroclawi a jeden z významných hostů zasedání 5. konventu Evropské asociace univerzit (EUA). Konvent, jehož hostitelem byla Univerzita Karlova, skončil v Praze minulou sobotu. Jako člen rady EUA předsedal prof. Luty pracovní skupině, která se zabývala různými aspekty univerzit jako výzkumných institucí.

Tématem, o kterém diskutovala vaše skupina, je „Vědecká spolupráce mezi univerzitami a podnikatelskou sférou.“ Dospěli jste k nějakým závěrům, které mohou naznačit, kudy se dát, aby kooperace mezi těmito protichůdnými subjekty byla úspěšná a dlouhodobá?

Ne, nedospěli, abych byl upřímný. Na ose „univerzity-podnikání-průmysl“ existují určité, řekl bych všeobecné problémy, které přetrvávají mnoho let a které jsou pro Evropu velmi typické - například nedostatek komunikace. V podstatě to znamená, že akademická obec hovoří úplně jiným jazykem. Výzkum akademické obce je směřován k výjimce, specialitám, zvláštnostem, k interdisciplinaritě a spíše k lidskému, přírodnímu, sociálnímu nebo jakémukoliv jinému druhu vývoje, zatímco průmysl je zaměřený k řekl bych zákaznický orientovanému výzkumu, což je samozřejmě pro ambiciózní vědce na univerzitách nepřijatelné. Takže jak se s tím vypořádat? Myslím, že především je třeba si přiznat, že problém to bude vždycky a že lze přemýšlet jen o tom, jak zmenšit bariéry, které mezi těmito subjekty existují. Návrh nebo možná řešení, které máme, je v roli místních samospráv, překvapivě. Protože se předpokládá, že průmysl a některé podniky, které přicházejí do oblasti, mají od samospráv určité druhy pobídek, takže ve skutečnosti jsou za přivedení ambiciózního podnikání do oblasti a tím i za rozvoj regionu odpovědná místní zastupitelstva. A na druhé straně univerzity nebo akademie, které už v regionu jsou, by měly považovat za šanci udělat pro činnost průmyslu a podniků určitý vědecký background. Průmysl jednoduše nepůjde do regionu jen kvůli snížení daní nebo zaměstnanosti. Měly by existovat pobídky formulované místními zastupitelstvy, do nichž bude zahrnuta i vysoká úroveň univerzitního výzkumu, a univerzity pak budou přirozeně spolupracovat s podnikatelskou sférou. Osobně věřím tomu, že to je způsob, jak můžeme zmenšit bariéry mezi byznysem a výzkumem. Další věc je, že teď je v Evropě velmi módní mluvit o tzv. „knowledge triangle,“ čímž myslíme „vzdělání-výzkum-inovace.“ To je podle mě poněkud špatně, protože tím trojúhelníkem by měl být „výzkum-vzdělání – a – byznys,“ a inovace by měly být plodem, výsledkem spolupráce těchto tří subjektů, ať je budeme nazývat jakkoli. Tento způsob myšlení změní perspektivy a řekne jasně, že byznys je stejně tak odpovědný za inovace, jako jsou univerzity odpovědné za výzkum a vzdělání.

Byznys a průmysl jsou těsně provázané, výstupem jejich činnosti je zisk, výstupem pro univerzitní výzkum je vědění. Mohou se vůbec někdy sejít?

Na to není jednoduchá odpověď, protože když univerzity myslí na spolupráci s obchodem a průmyslem, myslí v jiných termínech - myslí tím lepší financování univerzit a ambiciózní témata pro výzkum. Když průmysl myslí na spolupráci s univerzitami, myslí na určitý konkrétní problém k řešení a proto je to tak těžké. O tomto vztahu existuje celá řada anekdot, jednu vám řeknu. Je o tom, jak jeden šéf univerzity potká šéfa průmyslového podniku a začnou mluvit o spolupráci. Šéf univerzity vysvětluje, jak funguje univerzita, a průmyslník zase, jak funguje průmysl. A na konci setkání si průmyslník řekne: „Aha, byznys má problémy, univerzita má fakulty...“ Takže to odráží jiné ohnisko vidění různých herců v této hře, což samozřejmě přináší problémy a vždycky přinášet bude. Tytéž problémy jsou mimochodem všude, nejsou specifické jen pro Evropu, existují i ve Spojených státech nebo v Asii, ale samozřejmě jiná kultura znamená, že někde je určitý aspekt jednodušší a jiný je obtížnější. Ve skutečnosti je naše tradice univerzitního výzkumu v podstatě zaměřena na výzkum specifických témat, takže, když to přeženu, jsme velmi dobří v proměně peněz na výzkum, ale jsme velmi špatní v tom, jak přeměnit výzkum na peníze. A proto potřebujeme průmysl... (smích)

* * *

Prof. Ph. D, D. Sc. Tadeusz Luty zastával do roku 2002 funkci rektora Vysoké školy technologické ve Wroclawi, Polsko, kde také v letech 1987-1993 působil jako prorektor pro vědu a výzkum. Profesuru v oboru chemie získal na Institutu fyzikální a teoretické chemie wrocławské Vysoké školy technologické. Prezidentem Konference rektorů univerzit v Polsku se stal v roce 2005. Členem rady Asociace evropských univerzit (EUA) byl zvolen v roce 2008.

Prof. Tadeusz Luty zastával také úřad ředitele Centra pro nové materiály a nanotechnologie (1999-2002). Byl hostujícím profesorem na univerzitách ve Velké Británii, Francii, Spojených státech a v Japonsku.

(Marie Kohoutová)